

legfőképen pedig az iskola emberének, elmondania nézetét az iskolaügy fejlesztéséről, hogy válaszul legföllebb a saját nézetünket állíthatnók az övé mellé.

Ez az oka annak, hogy nem vehetjük zokon tanulmányának első részétől azt a meglehetősen temperamentumos csipkedést, melyel a Társadalomtudományi Társaságnak nyolc évvel ezelőtt a középiskolákról rendezett vitáját ismertette a középiskolai tanárságot illeti. Hogy a tanárság csak immel-ámmal s kénytelen-kelletlen szólt a kérdéshez és hogy mintegy a hozzászólás jogát is el szerette volna vitatni a T. Társaságtól. Lehet, hogy egy-kettőnek ez volt a nézete: a többség semmiesetre sem. Helyesen mondta dr. Juba 1905. ápr. 28-án tartott felolvasásában: «A magyar középiskola tanári kara nem fél a kritikától, ha az igazságos, ha az nem egyoldalú.»

A vitaestélyek historikumához különben az is hozzátartozik — a szerző jól tudja ezt maga is, hiszen egyik rendezője volt — hogy pl. a kolozsvári tanári kör átiratilag élénk örömmel vette tudomásul a sorainkon kívül állóknak az ügygel való foglalkozását.

Kritikailag helyes megvilágítását nyújtja Szalay az ott elhangzott sokféle előadásnak. Határozott nézet bizony ott sem alakult ki, ép oly kevéssé, mint az akkori miniszter összehívta hivatalos értekezleten. A bajokat feltárták ott is (különösen az orvosok előadásai, I. A középiskola reformja, Budapest, 1906), itt is. Itt 21-en voltak, mondja a szerző, «kiket a miniszter két ásszal alaposan lefőzött: pácolóba tevén zavaros megállapításait». Nagyon haragudhatik a szerző a hivatalos körökre!

A füzet többi részében az élet és az iskola céljának szép meghatározása, a műveltség fogalmának tisztázása után megismerteti a szerző saját iskolatípusát. Öt-hat évre tervezett, teljesen ingyenes tanítást nyújtó, klasszikus és nemzetin kívül más modern nyelv nélkül szűkölködő középiskolája, megvalljuk, szépen beilleszkedik az ő eszmemenetébe, — a mienkbe azonban nem. Csillogó ködfátyolkép gyanánt tekint az az ő utopisztikus középiskolája a jövőbe a mai középiskola mellett, melynek bástyái, úgy látszik, megfelelő modernizálás után még sokáig állják az ostromot. *Teveli Mihály.*

Fürj Pál: Gyengeelméjű gyermekek emlékezete. Pedagógiai-pszichológiai könyvtár 3. sz., Budapest, 1912, 8° 23 l. 1 kor.

E füzet csak néhány adalékot akar szolgáltatni a gyengeelméjűek emlékezetének megismeréséhez. A gyengeelméjűség jellemző tüneteinek ismertetése után az emlékezet két vizsgálati módszerét

jellemzi. Egyik a Stern módszere (exponált kép tárgyának emlékezetből való szóbeli reprodukálása), másik a Ranschburg-féle szópármódszer. A vizsgálatokból, melyeket szerző is végzett, kitűnt, hogy általánosságban a gyengeelméjűek megtartó képessége sokkal rosszabb, mint a normálisoké; a közvetlen megjegyzés ellenben sok esetben egyenlő a normális tanulókéval.

Részletesen leírja ezután a szerző a gyengeelméjűek egyoldalúan kifejtett emlékezetének két igen érdekes esetét. Az egyik gyengeelméjűnek, kit bemutat, bámulatosan kifejtett számemlékezete van s tisztán vizuális típusú; a másik igen jó szóemlékezettel bír s hallási típusú. Mind a kettő természetesen képtelen ebbeli tulajdonságát bármint önálló logikai kapcsolatra felhasználni, mert mint Ranschburg is kimutatta, ily esetben tisztán csak mechanikus emlékezetéről van szó. Szerző végül mindkét gyermekről rajzokat is közöl. A füzetet különösen e két eset részletes leírása teszi érdekessé és értékessé.

Lázár Szilárd.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.*

Adams John, Az oktatás alapelvei. Angolból ford. *Hammvai Erzsébet dr.* Bpest 1913, 8° 69 l., 1·20 K. -- A vasárnapi iskolák tanítóinak szánt, másoknak is való, könnyen érthető fejtegetések. Alkalmos segítség lehet e fordítás a tanítóképzők pedagógia-tanításában.

Ankét a pedagógiailag vezetett mozgófényképes előadások ügyében. Kny. az «Új Élet, Népinevelők Lapja Egyesületi Értesítője» 1913; 13—17. sz. Bpest, 1913. 8° 42 l. M. Tanítók Otthona.

Az I. magyar országos gyermektanulmányi kongresszus naplója és a vele kapcsolatos kiállítás leírása. Szerk. *Répay Dániel és Ballai Károly.* 32 ábrával. Bpest, 1913. n. 8° 376 l., 5 kor.

Bartók György dr., Böhm Károly tana és személyisége. Philos. Értekezések. Kiadja a Böhm Károly-Társaság, Kolozsvár, 1913. 8° 17 l. — Böhm szellemét így jelöli meg: «Ez a szellem: a saját öntudatára ébredett intelligencia, melynek egyetlen célja: az öntudat azonos tisztaságának és szabadságának kivívása a szellemnek minden fegyverével. E szellem: a szabadságnak, az önállóságnak, a méltóságnak szelleme, amely önmagán kívül más értéket, más célt

* Nevelési irodalmunk újabb termékei és nevelési vonatkozású munkák. Az itt megemlítették közül egyeseket bővebben szándékozunk ismertetni.